

bb.15. karácsonyi népszokások... folyt /k

a néprajzi gyűjtés során került elő a feledésből az őregek elbeszélése nyomán ez a szokás, s most a fiatalok maguk készítették „ördögi”, álarcoiban keresték fel a rokonokat, ismerősöket.

mezőközségekben most is, mint egykor a lányok készítették betlehemet - de már csak a közvetlen rokonságot látogatták meg, s „kántálással”, az őregektől elbesélt rigmusokkal kívántak boldog ünnepeket.

az abauji részeken „regősök”, keresték fel a község és a tsz-ek vezetőit, vidám rigmusokba szedték az év nevezetesebb eseményeit, nem egyszer csipős véleményt mondván. /mti/

12.05/ae

- 10 -

- v é g e -

# M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590



A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belső hírek  
1968. december 25.

bb.1. Ünnepi készülődés siófok várossá avatására

vid fm/tr/p ká la

1968. december 25.

néhány nap múlva a városok sorába lép a „magyar tenger”, egyik legforgalmasabb fürdőhelye: siófok. Somogy leendő második városában nagy a készülődés ezekben a napokban: a lakosok, az üzemek dolgozói az épületek, utcák, terek, parkok szépítésében segídnek, hogy méltóképpen fogadhassák az avatásra érkező vendégeket.

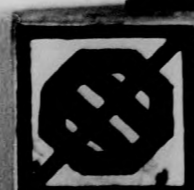
Elkészültek már az ünnepség díszes nyomtatványai, és december 29-én, a „nagy napon”, külön ünnepi számot ad ki a somogyi néplap. a kaposvári palmyra toglia megyei könyvtár „mit és mennyit írtak siófokról?”, címmel könyv-, cikk- és sajtóbibliográfiát jelent meg. az ünnepek alkalmából kiállítás nyílik siófok múltjának emlékeiből.

külön terepen balatoni témájú képzőművészeti alkotásokat mutatnak be, és egy olyan bélyeggyűjteményt is, amely magában foglalja az összes balatoni motívummal díszített bélyegeket. a nőtanács népművészeti alkotásokból, az ipari tanulók vizsgamunkáiból, a latinka sándor megyei művelődési ház fotó- és filmklubjának tagjai pedig legszebb felvételeikből rendeznek kiállítást. /mti/

9.10/p

1400 zene

-1-



bb.2. „fenyőfa-muzeum”, szombat helyen - ismét lesz araucaria a kámoni arborétumban

vid-fm/tné/p ká la

1968. december 25.

ismét lesz araucaria a szombat hely kámoni városrészében levő híres arborétumban, ebből a dél-amerikai hegyekből származó, kaktuszra emlékeztető, egzotikus fenyőfajtából hazánkban itt élt az egyetlen példány, s pár évvel ezelőtt elpusztította a víz, a veszteségről tudomást szerzett egy brazilba szakadt hazánkfi, s jövőtől újabb kiegészült a kámoni fenyőfa-gyűjtemény, a dél-amerikában erdőköt alkotó fafajtából küldött magokat, s szépen gyarapodnak a kikelt araucaria-, „bóvik”,

a 40 holdas arborétumban látható az ország legnagyobb fenyőfa-gyűjteménye, a világ minden részéről származó mintegy száz fenyőfajta él itt, hazánkban egyébként mindössze hét fenyő őshonos a borókával, tiszafával és feketefenyővel együtt.

a külföldi fenyőfajtákkal tudományos kísérleteket végeznek: vizsgálják hazai meghonosodásukat, fagyérzékenységüket, korona-és törzsképződésüket, növekedési idejüket, stb. a tetszetős, jó tulajdonságú fajtákat keresztezik a hazaiakkal, a szakemberek azon munkálkodnak, hogy ipari lag jól hasznosítható, egyenes, sudár termetű fenyők nőjenek erdeinkben.

a „fenyőfa-muzeum”, nem mindennapi esztétikai élményt nyújt a látogatóknak, minden évszakban sokan keresik fel az arborétumot, amely az idén hó nélküli karácsonnyal köszöntötte vendégeit./mti/

bb.3. az ndk-ba utazik a kaposvári pacsirta bábegyűjtés

vid cs/gg/p ká la

1968. december 25.

a békéscsabai nemzetközi bábfasztivál nagydíjas együttese, a kaposvári uttó pacsirta bábegyűjtés tíznapos vendégszerelésre kapott meghívást az ndk-ból, a turné során három alkalommal lépnek fel a somogyi bábosok a székelly-ballada, a somogyi lakodalmas, valamint veöres sándor tündér című versére komponált bábjátékkal, ezenkívül egy német kórusműre és német versekre írt előjátékot is bemutatnak a berlini közönségnek, a pacsirta bábegyűjtés február 6-án indul külföldi útjára./mti/

9.15/p

1404 Zulu  
1420 Dny

bb.4. ismeretlen írásjelek a beregsurányban talált negyedik századi edényen

vid fm/tr/p ká la

1968. december 25.

mint a sajtó már többször hírül adta, beregsurány határában nagy kiterjedésű népvándorlás-kori edényégető telepet tártak fel, a tervszerű ásatások eredményeként néhány év alatt kéreken ötven edényégető került felszínre, a körülöttük levő szelvényekből többtízezer darab kerámiatöredéket és igen sok az edények díszítésére használt-pecsétnyomót gyűjtöttek össze, a régészek szerint az edényégető kemencék a negyedik századból származnak, most újabb érdekes felfedezést tettek: az edénydarabok rendezgetése közben az egyik edény oldalán ismeretlen írásjelekre bukkantak, az ógörög és római betűk keverékéhez hasonlító írásjeleket hegyes tárgyval karcolták az edényre, az írásjelek megfajítása minden bizonnyal segítséget nyújt a kutatóknak a leletek eredetének pontosabb meghatározásához./mti/

bb.5. kóbor kutyák garázdálkodnak a gyulai vadrezervátumban

vid-kz/tné/p ká la

1968. december 25.

sétmarcangolt däm-szarvasokat találtak a gyulai vadgazdaság területén a vadászok, mint kiderítették kóbor kutyák hajnalonként a vadrezervátumot védő drótkerítésnek hajszolják a megrémített däm ünöket, borjakat és teheneket, amelyek ott nyakukat szegték és üldözik áldozatául estek, körülbelül 15 däm-szarvas pusztult el ilyen módon ezen az őszön, a vadászok intőhadjáratot szerveztek az értékes vadakat veszélyeztető kóbor abek ellen./mti/

9.20/p

1410 Zulu  
1420 Dny



bb. 6. időjárásjelentés

tr/p la  
a meteorológiai intézet jelenté december 25-én, szerdán délben:

1968. dec. 25.

1968. december 25.

hószállingózás, havazás

szárazföldünk felett jelenleg semhol sincs határozott légből képződő felhős, illetve kifejlődőben lévő időjárási hatásközpontok jobbra felhős, szeles, csapadékos, változóköny időjárást okoznak. a kemény hideg kelet-európa keleti részére korlátozódik. az óceáni enyhe légtömeg szűk csatornán át franciaország és az alpok térsége felé tart. ez utóbbi időjárási folyamat a következő rövid időszakban a kárpát-medence fölött általában felhős időt várt ki, a csapadék valószínűleg hóalakjában esik le.

hazánkban kedden erősen felhős, vagy borult idő volt. a nyugati megyékben több helyen, a keleti országrészben csak szóróványosan alakult ki eső, hőszeles, hórápor. a kiterjedt ködtakaró este fokozatosan felszakadozott, a szél átmenetileg nyugatira, északnyugatra fordult és megélnékölt. a hőmérséklet általában 0 plusz 5, egy-két helyen plusz 6-7 fokig emelkedett. szerda hajnalra plusz 1- minusz 4, helyenként minusz 5- minusz 9 fokig hűlt le a levegő. reggel 7 órakor gulyatetőn és kákestetőn 6 centiméteres hóréteget mértek. szerda délelőtt a fővárosban derült, máshol erősen felhős, vagy borult volt az ég, a dunántúlon helyenként szállingózott a hó, vagy hórápor keletkezett. a hőmérséklet 11 órakor minusz 4 és plusz 2 fok között volt.

budapesten kedden a hőmérséklet napi középértéke 1,6 fok volt, 1,8 fokkal magasabb, mint a sokévi átlag. szerdán 12 órakor budapesten a hőmérséklet plusz 3 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 758 milliméter, gyengén süllyedő irányzatú.

várható időjárás csütörtök estig: felhős idő, sok helyen havazás, hószállingózás. mérsékelt, időnként déli, délnyugati, majd nyugati, északnyugati szél. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 0- minusz 5, legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökre minusz 1- plusz 3 fok között.

a duna vízállása budapestnél 145 cm. /mti/

13.15/p

Mik zeli

1490 Dny

bb. 7. az Unnepek alatt is tartja napi rekord teljesítményét az ország legrégebbi cukorgyára

vid la/tr/11 la

1968. december 25.

114 évvel ezelőtt az országban elsőnek petőházián kezdték meg a hazai termésű cukorrépből kivonni a cukrot. az öreg gyárat az utóbbi évtizedben megfiatalították és a hazai cukorgyárak közül itt dolgozták fel egy-egy évadban a legtöbb cukorrépat. az idén, jóllehet különbözőségei miatt nem végeztek, mindenképpen addig is jobb eredmények születtek. az idei termés előbb hozásának megkezdésétől ugyanis naponta átlagosan 2950 tonna répből vonják ki a cukrot, ami 200 tonnával magasabb napi teljesítmény az elmúlt év átlagánál és a gyár történetében rekord teljesítmény.

ezt a rekord átlagot az Unnepek alatt is tartja a gyár, sőt karácsony első napján a szokottnál is valamivel több, 340 tonna vakítóan fehér cukrot szállíthattak a raktárakba. /mti/

bb. 8. miről volt a luca-buza?

vid /la/tr/11 la

1968. december 25.

regli, kedves szokás baranyában, hogy december 13-án - luca napján - maroknyi tiszta buzaszemét vetnek el cserépben, tányérban és ez karácsonyra szép, dus vetés lesz. a mostani karácsonykor is sok falusi és városi lakásban zöldséget a piciny buzavetés, érdekes díszül az Unnepi asztalnak. valaha termésjósló jelentősége volt a luca-buzának: fejlettségéből következtettek a parasztagazdák a jövő évi termésre. ma már természetesen nincs ilyen vonása e szokásnak, - megbizhatóbb, pontosabb módszerek állnak a gazdaságok rendelkezésére - mégis érdekes dologról vallanak a „mini-buzatáblák”, erősebbek, dusabbak és magasabbak a vetések, mint hajdanában voltak, s ennek az a nyilvánvaló magyarázata, hogy a luca-buza magja kizárólag a nagyüzemekből - termelőszövetkezetekből vagy állami gazdaságokból - kerül ki, amelyek ma már mindenütt intenzív, bőven termő és nagy növekedési erélyű gabonafajtákat termelnek. /mti/

14.00/11

1417 zeli

1490 Dny

- 5 -

bb.9. meghalt dr. kolosváry gábor professzor

vid la /tr/p la

1968. dec. 25.

dr. kolosváry gábor akadémiai levelező tag, a szegedi józsef attila tudományegyetem állatrendszertani tanszékének professzora 67 éves korában elhunyt. nevéhez fűződik az általa vezetett tiszai kutató expedíció egy évtizedes eredményes munkássága, amelynek során feltérképezte a tiszai magyarországi szakaszának növény- és állatvilágát. 1954-ben került a szegedi egyetem állatrendszertani intézetének élére, s mintegy 300 tudományos értekezéssel, tanulmánnyal gazdagította a hazai és külföldi tudományos szakirodalmat.

a szegedi józsef attila tudományegyetem, valamint a magyar tudományos akadémia saját halottjának tekinteli. tevékenységéről később történik intézkedés. /mti/

bb.10. nyitott ajtók és kivilágított ablakok karácsony éjszakáján - ősi népszokások elevenedtek fel a dráva-menti horvát falvakban

vid la/tr/p la

1968. dec. 25.

a dráva-mente nyolc - egymással szomszédos - horvát falujában érdekes, ősi népszokások elevenedtek fel karácsony estéjén, illetve éjszakáján. vallási és világi hagyományok keveréke ez, amelyet az egy tömbben élő horvát nemzetiségű és katolikus vallású emberek évszázadokon át megőriztek. karácsony estéjén mindenütt megnyitották a házak ajtajait és felgyújtották a villányt, s ez így marad szerda hajnalig. a nyitott ajtó és a világos ablak a virrasztás, a vendégvárás jele. a hagyomány szerint ugyanis ezen az éjszakán koldus és gazdag számára egyaránt nyitva áll minden ház, jelképezve a szeretet ünnepeit. az idős emberek karácsonykor nem ágyban aludtak, hanem a padlóra terített törelen buzaszalmán - emlékeztetőül a bibliai pásztorok éji szállására.

/folyt köv /

14.10/p

14.16. zeri  
16.00 Dny

-6-

bb.10. nyitott ajtók ..... 1/folyt /p

különleges étrendet szabott meg a karácsonyi hagyomány: méz, aszalt alma és szilva, dió és mákos tészta került az asztalra. sok helyütt fogyasztottak fokhagymát is, ami régen a borsorkányok elriasztására szolgált. ma már legfeljebb a látogatókat riasztja el a fokhagymaszag, mert borsorkányokban természetesen senki sem hisz. azt azonban jól tudják a dráva-menti horvátok is, hogy igen egészséges táplálék a fokhagyma.

érdekes, hogy ezen a vidéken nemrégiben állitanak csak karácsonyfát, korábban mindössze egy-egy fenyőág jelképezte az ünnepet. a karácsonfa állítása és az ajándékozás csupán az utóbbi években - az itteni nép életszínvonalának emelkedésével, az országszerte ismert karácsonyi szokások átvételével - honosodott meg és vált általánossá. /mti/

bb.11. aranylakodalom medgyesegyházán

vid la/tr/p la

1968. december. 25.

karácsony első napján tartotta aranylakodalomát vrbovszki györgy medgyesegyházi lakos és felesége. szerdán délelőtt az ünnepi eseményen a gyermekek, unokák társaságában ott voltak a falu és a haladás tsz vezetői is. vrbovszki györgy, a haladás tsz nyugdíjas tagja és felesége lápták ilona teljes szellemi és fizikai erőletben fogadta a gratulációkat. ötven éves házassági évfordulójukon a haladás tsz vezetői ajándékokkal köszöntötték a házaspárt. /mti/

bb.12. kiesett a vonatból

tr/p la

1968. december 25.

horváth károly 16 éves ipari tanuló, orosházi lakos ujszász és szolnok állomások között a budapest-békéscsabai gyorsvonatból ittás állapotban kiesett s a helyszínen meghalt. /mti/

15.20/p

15.24 zeri  
16.00 Dny

-7-

bb. 13. regörlés a vasi falvakban

vid la/tr/11 la

1968. december 25.

Vidám regörlőktől voltak hangosak a lányos házak karácsony napján több vas megyei faluban. a legények fiatal párokat, „összszaboronáló”, és szerencsekiívánatokat tartalmazó rímusokkal szórakoztatták a háziakat. ősi varázsló eljárás származéka a regörlés, amelynek a vas megyei dozmat községben feljegyzett strofái a hazai népszokás gyűjtemény legbecsesebb példányai közé tartoznak. a répce-menti pösfán, nagygeresden, alsóságon és több más faluban él még e régi kedves, hangulatos népszokás.  
/mti/

bb. 14. uttörők karácsonya a parlamentben

t di/tr/11 la

1968. december 25.

Szerdán gyerekek ezrei népesítették be a parlament épületét. az uttörőszövetség budapesti elnöksége az idén is megrendezte hagyományos fenyőfaünnepségét, amelyen a főváros kék és vörösnyakkendőseinek legkiválóbbjait, valamint a vidéki kisdíákok népes csoportját látta vendégül. délelőtt a legifjabbak, a kisdobosok gyűltek össze a kupolacsarnokban felállított óriás fenyő körül, amelyet a sopron környéki erdőkből hoztak a karneválra. a hatalmas fát 70 kiló szaloncukorral, ezernyi csillogó-villogó díszsel, köztük a soproni ifjúmunkások ajándékával ékesítették fel.

a délután az uttörőké volt. a harsonások diszjeleután fellobbantak a forradalom lángjait jelképező fények, s a forradalmi harcokban résztvevő ifjúmunkások bátorágát megelevenítő táncjáték pergett a hatalmas színpadon.

/- folyt. köv: -/

16.20/11

16.20/11

16.20/11

- 8 -

bb. 14. / uttörők ... folyt. / 11

nagy taps, fergeteges ünnepelés köszöntötte télapót, akit ezuttal is hadics lászló személyesített meg és segédeit: várnai beatrixot és gálfi jánost. az ünnepi köszöntő után a kis központi művészegyetem uttörőcsoportjának műsora, valamint artistaiskolások és tornászfiúk, tornászlányok bemutatója gondoskodott a kellemes szórakozásról. mesefigurák elevenedtek meg és angyal jános paródiái kacagtatták meg a nézők közönségét. a műsort tűzijáték zárta, majd a kupolacsarnokban megkezdődött a bál, amelyhez a syrius zenekar szolgáltatta a talpalátvaót. népszerű táncdalénekek álltak a mikrofonhoz.

a kupolacsarnokot övező folyosókon és a környező termekben gazdag program várta a gyerekeket. tánc- és jelmezzaversenyt rendeztek, nagyüzemet bonyolítottak le a játékautomaták, szellemi vetélkedőkre, látványos, érdekes bemutatókra került sor.

a parlamenti fenyő-ünnepség második felvonását csütörtökön az uttörők karneválja nyitja meg, este pedig az uttörővezetők bálja zárja a kétnapos programot. /mti/

- v e g e -

17.45/11

17.45/11

- 9 -





**M.T.I.**

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1968. december 26.

bb.1. a szabolics-szatmár megyei pedagógusok együttese költözött új lakásba

vid/kz/tné/a/ká

1968. december 26.

az utóbbi tíz évben 800 szabolics-szatmár megyei pedagógus költözött új lakásba. sok közöttük a pedagógus-házaspár, s így gyakorlatilag a megye nevelőinek körülbelül együttese kapott új otthont ebben az időszakban. az új pedagógus lakások közül 554 a kedvezményes állami kölcsönakció keretében épült fel, a többit a művelődésügyi minisztérium és a helyi tanácsok bocsátották rendelkezésükre./mti/

bb.2. karácsonyi, vadmenü, gemencen

vid/fm/tné/a/ká

1968. december 26.

megkezdtek a téli vadetetés a gemenci rezervátumban. bár az időjárás enyhe, s ezért nincs szűkében a vad, naponta hét lovaskocsival mintegy 40 etetőhelyre hordják a szarvasoknak a vadgesztenyét és a lucernaszénát, a vaddisznóknak pedig a kukoricát, hogy amint hidegebbé válik az időjárás, hozzászokjanak és odataljanak az erdei, vadvendéglőkhöz, a vaddisznókat, amelyekre a télen nagyvadászatot tartanak, így terelik egyúttal csapatokba is. a takarmányt az ünnepeken is kiszállítják a szóróhelyekre./mti/

9.25/a

16<sup>11</sup>  
16<sup>12</sup>

- 1 -